

nazionale archivistica italiana (ANAI) s ciljem što bržeg širenja vijesti o aktivnostima arhiva.

Rubrika PRIMOPREDAJE, PREMJEŠTAJI, DEPOZITI, DAROVI I PRINOVE u 1997. navodi podatke za svaki državni arhiv po abecednom redu.

U rubrici BIBLIOGRAFIJA nabrojene su nove knjige s naslovima iz područja arhivske djelatnosti.

Slijedi rubrika NORMATIVNE ODREDBE sa donesenim zakonskim tekstovima vezanim uz bilancu i ekonomsko programiranje.

Na kraju Zbornika je popis naslova vezanih za arhivističku problematiku u 1998. godini te prikaz objavljenih izdanja talijanskih državnih arhiva.

Mate Grabar

RASSEGNA DEGLI ARCHIVI DI STATO, god. LIX, sv. 1-2-3, Rim siječanj/prosinac 1999, 378 str.

Zbornik za 1999. godinu (sva tri broja) izašao je u jednom svesku. Vjerojatno s razlogom, jer su u njemu doneseni pisani materijali izvjestitelja sa znanstvenih skupova, jednog održanog u Torinu 26.-27. veljače 1998. na temu: Budućnost (zapisa) sjećanja. Arhivi za suvremenu povijest i nove tehnologije (*Il futuro della memoria. Archivi per la storia contemporanea e nuove tecnologie*), te drugog skupa održanog u Rimu 8. svibnja 1999. na temu: Digitalni arhivi 2000. u javnoj upravi. Inovacije u rukovanju pridošlih dokumenata i arhiva (*Gli Archivi digitali del 2000. nella pubblica amministrazione. L'innovazione nella gestione dei flussi documentali e degli archivi*).

U pozdravnom govoru na prvom skupu, ministar za kulturna dobra i okoliš Walter Veltroni je naglasio da je evidentna politika Ministarstva za kulturna dobra, a koja nije od danas, da arhivska služba što kvalitetnije obavlja svoju prvobitnu zadaću zaštite i čuvanja dokumenata, posebno gradiva uprave. Napredak informacijske tehnologije i komunikacije djeluju na promjenu stila života i rada, ali jednako tako i na tradicionalne modele znanosti i istraživanja, što u pogledu arhivističke zaštite zahtijeva punu suradnju svih subjekata. U tom procesu obnove arhiva valja zaštititi profesionalnost i bogato iskustvo, ali ne isključiti nova rješenja u njihovoj kompleksnosti. Kako je povijest Italije uvijek bila policentrična i bogata (zapisima) sjećanja, treba posezati za novim oblicima suradnje među državama, pokrajinama i privatnim subjektima.

Glede teme Arhivi za suvremenu povijest izneseni su referati: 1. Arhivi kulturnih instituta Piemonta (Guido Gentile, *Gli archivi degli istituti culturali piemonte-*

si); 2. Arhivi našeg stoljeća: čuvanje i valorizacija s podnaslovima Arhivi javne uprave i Arhivi nedržavni (Antonio Dentoni-Litta, *Gli archivi del nostro secolo: conservazione e valorizzazione*); 3. Paralelne sličnosti: arhivi i biblioteke u kulturnim ustanovama (Stefano Vitali, *Le convergenze parallele, Archivi e biblioteche negli istituti culturali*); 4. Osobni arhivi (Ersilia Alessandrone Perona, *Gli archivi personali*); 5. Industrijski arhivi (Pier Luigi Bassignana, *Gli archivi industriali*); 6. Crkveni arhivi u Piemontu (Giuseppe Tuninetti, *Gli archivi ecclesiastici in Piemonte*); 7. Arhivi političkih stranaka i sindikata (Claudio Della Valle, *Archivi politici e sindacali*); 8. Arhivi banaka (Anna Cantaluppi, *Gli archivi degli istituti di credito*).

Nove informacijske tehnologije naznačile su duboke promjene na polju čuvanja, rukovanja i zaštite arhiva. Mnogi pokušaji i dragocjeni doprinosi predočeni su i u časopisu "Archivi & Computer". Namjera je da se pažnja ovoga časa usmjeri na arhive za suvremenu povijest u pokrajini Piemonta ne gubeći iz vida problematiku općenito, kako pojačanog senzibiliteta arhivske uprave prema nedržavnim arhivima, tako i činjenicu da je postavljena tematika bila predmet već zakonodavca u cilju uređenja dodatnih i kvalitetnijih doprinosa na zadacima arhiva kroz naznačene vrste arhiva.

Na temu Nove tehnologije – projekti i ostvarenja, podneseni su ovi referati: 1. Popisi i objavljivanje putem mreže Interneta (Gabriella Serratrice, *Censimento e diffusione sulla rete Internet*). 2. Arhivi dvadesetog stoljeća (Leonardo Musci, *Archivi del Novecento*) – ovo je jedan kulturni projekat koji ima za cilj arhivističko proučavanje dokumentacije u odnosu na kulturnu, političku i socijalnu povijest našega stoljeća, sačuvane u arhivima fondacija i kulturnih instituta Italije. 3. Primjena "Vodiča" na poslovima popisivanja i uzajamno iskustvo arhiva s thesaurusom (Gianni Perona, *L'applicativo "Guida" per la gestione di inventari d'archivio e un'esperienza d'interazione con un thesaurus*). 4. Izbori "Sezamo" (Roberto Grassi, *Le scelte di Sesamo*) – primjena na uređenju i inventarizaciji povijesnih arhiva, instrument individualne produktivnosti na temelju rada operatora – ovaj naziv vezan je za nešto povijesti, s određenim karakteristikama i "filozofijom", mjerilom aktualne situacije, naznakom razvoja. 5. "Arianna" softer za opisivanje povijesnih arhiva (Cecilia Poggetti, *Arianna: un software per la descrizione di archivi storici*).

Sažeto možemo reći da izneseni sadržaji pružaju raznovrsnost informacijskih tvorevina izraženih i ostvarenih na temelju spoznaje, postupaka i vrednovanja povijesnih arhiva. Ti produkti se mogu ostvariti inventarizacijom arhiva u cilju opisa kompleksnosti dokumenata raznovrsnih svojstava i na različitim razinama po uspostavljenim postupcima obrade.

Na znanstvenom skupu održanom u Rimu 8. svibnja 1999. godine bila je obrađena tema: Digitalni arhivi 2000. u javnom poslovanju. Inovacije u rukovanju prirodnih dokumenata i arhiva. Tema je obrađena kroz ove naslove: 1. Formiranje

odgovornih službi za rukovanje pristiglih predmeta i arhiva (Maria Guercio, *La formazione dei responsabili dei servizi per la gestione dei flussi documentali e degli archivi*) – osposobiti arhivista da rukovodi grupom od nekoliko osoba za kojima je danas povećana potražnja u poduzećima i privatnom sektoru. 2. Arhivistički instrumenti za rukovanje dokumentima: upisi zapisnika, razvrstavanje, liste čuvanja (Linda Giuva, *Gli strumenti archivistici per la gestione dei documenti: la registrazione di protocollo, la classificazione, i piani di conservazione*). 3. Primijeniti sustav sređivanja i označavanja, definirati postupke, tijek i organizacija općeg smjera prema općim upravnim djelatnostima i osobama (Elisa Bucci, *Progettare il sistema di una direzione generale per gli affari generali amministrativi e del personale*). 4. Rukovanje pristiglih dokumenata: slučaj pokrajine Bolonje (Rossella Bonora – Antonio Nardelli, *La gestione dei flussi documentali: il caso della Provincia Bologna*). 5. Informacijski sustav za rukovanje dokumentima od postanka aktivnih dokumenata do trajnog čuvanja povijesnih dokumenata. Nacrt Sogei (Fabricio De Martinis, *Un sistema informatico per la gestione documentaria: dalla formazione dei documenti attivi alla conservazione permanente dei documenti storici. Uno studio Sogei*) – Sogei je kratica onih koji su ga realizirali, Telecom Italija-Fiensil koji je programirao i rukovodi informacijskim sustavom Ministarstva za financije. 6. Odabrati za čuvanje: popis digitalnih arhiva u upravama (Lucilla Garofalo, *Conoscere per conservare: il censimento degli archivi digitali nelle amministrazioni*). 7. Neki osvrti glede privatnog gradiva, prava dostupnosti i pravo na korištenje povijesnog gradiva (Maria Grazia Pastura, *Alcune considerazioni in materia di privacy, diritto di accesso e diritto alla ricerca storica*).

U rubrici KRONIKE su predstavljena izvješća sa skupa za sveučilišne arhive 2000, stvaranje jedinstvenog sustava organizacije dokumenata (*Un convegno per gli archivi universitari del 2000: la creazione di un sistema unitario di organizzazione documentaria*). Znanstveni skup je održan u Padovi od 22. do 23. listopada 1998. kao prva organizirana konferencija sveučilišnih arhiva Italije pod citiranim naslovom.

Rubrika DOKUMENTACIJA sadrži: 1. Prijevod međunarodne norme ISAAR(CPF) na talijanski (hrvatski prijevod objavio je Hrvatski državni arhiv 1999). 2. Oduzeti dokumenti i pravo dostupnosti. 3. Uvažavanje prava u postupku s osobnim gradivom.

Rubrika AKTIVNOST ARHIVA donosi vijesti o rezultatima djelatnosti pojedinih državnih arhiva Italije kroz inventare, izložbe, zasjedanja, tečajeve, prisustvovanje međunarodnim skupovima u organizaciji drugih država (Austrija, Češka, Francuska, Hrvatska, Njemačka, Slovenija) u 1998, sudjelovanja pojedinaca u radu međunarodnih tijela.

U rubrici BIBLIOGRAFIJA su vijesti o novim izdanjima s područja arhivske djelatnosti. Istaknuli bismo među njima: Giuliano Catoni e Stephano Moscadelli, *Inventario della Sezione storica* (Siena 1998), što je po ocjeni recenzenta doprinos u valorizaciji povijesnih arhiva pokrajine Toskane. Nadalje, Lorenzo Caratti di Valfrei, *Quida alla ricecha genealogica* (Bologna 1998). Odile Redon – Neda Mechini, *Un comune medievale e le sue scritture. Da Montepinzutolo a Monticello Amiata* (Cinigiano, 1997). Slijedi zatim popis primljenih knjiga te organizacija Središnjeg ureda za arhivistička dobra s nosiocima dužnosti: Generalni ravnatelj državnih arhiva je dr. Salvatore Italia, slijede imena vršilaca dužnosti Nacionalnog vijeća za arhivistička dobra s povjerenstvima i vrhovnih nadzornika za pojedine pokrajine, te ravnatelja pojedinih državnih arhiva.

U rubrici NORMATIVNE ODREDBE navedeni su ovi zakonski tekstovi: Imenovanje izvanrednog povjerenika za sistematizaciju arhivske baštine dokinute Agensud (23 članka), Zakonski članci vezani za reformu organizacije Vlade.

Na kraju Zbornika je popis izdanja državnih arhiva Italije.

Mate Grabar

DZIEJE NAJNOWSZE, rocznik XXXII-2000/1, Warszawa 2000, 260 str.

Navedeni časopis posvećen je suvremenoj povijesti, a izlazi kvartalno u izdanju Poljske akademije znanosti, Povijesnog instituta i Više humanističke škole u Pultusku. Ovaj broj časopisa posvećen je povijesti Azije u 20. stoljeću, kontinentu kojega prema riječima urednika "prošlost i uloga pobuđuju interes znanstvenika različitih struka".

Nakon uvodne diskusije "Azija u 20. stoljeću", koju je organiziralo uredništvo časopisa kao uvod u temu broja, slijedi rubrika *Članci* u kojoj se nalaze sljedeći prilogi:

Jerzy Skrabania, *Filipinska crkva na prijelomu 19. i 20. stoljeća u svjetlu nacionalne borbe za neovisnost*, str. 31-46.

Autor oslikava s jedne strane porijeklo i razvoj filipinske crkve i razloge njene aktivnosti, stajališta i ulogu u nacionalno-oslobodilačkim previranjima, a s druge, skreće pažnju na pogibelj koja ju je mogla ugroziti, zapletenu u prožimajuće odnose crkvenog i svjetovnog. Sam članak usmjeren je na izrabljivanje klera od strane političkih snaga za svoje vlastite svrhe: zadobivanje moći i uživanje potpune kontrole nad stanovništvom; iskušenje kojemu su i kolonijalna Španjolska i revolucionarna vlada podlegle u jednakoj mjeri.